

Remissvar avseende genomförandet av webbtillgänglighetsdirektivet Ds 2017:60

Post- och telestyrelsen (PTS) är förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation.

PTS har sedan 2015 förvaltat och vidareutvecklat Vägledningen för webbutveckling, som innehåller riktlinjer för hur man bör arbeta med webbplatser inom den offentliga sektorn.

PTS har fått möjlighet att lämna synpunkter på promemorian avseende ett förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (webbtillgänglighetsdirektivet). Med utgångspunkt i myndighetens verksamhetsområde har PTS följande synpunkter på förslaget.

PTS tror att lagen kan få positiva effekter

PTS kan konstatera att webbtillgänglighetsdirektivet redan nu har underlättat arbetet med att främja digital tillgänglighet. Exempelvis har PTS fått frågor om kommande lagkrav samt inbjudningar om att presentera ämnet på konferenser m.m. Utan lagkrav finns en risk för att webbtillgänglighet blir något som alla myndigheter vill uppnå men som ändå inte blir av, eftersom digitalt ansvariga i regel har en ständigt växande lista med åtgärder eller underhåll som borde göras. PTS vill i det sammanhanget påtala att innehållet i de föreskrifter som ska tas fram blir särskilt viktiga för om rätt åtgärder blir genomförda av de som omfattas av webbtillgänglighetsdirektivets bestämmelser.

PTS anser vidare att en teknikneutral reglering har förutsättningar att bli mer hållbar över tid och få färre oönskade sidoeffekter än om lagkraven på tillgänglighet varierar mellan olika tekniska lösningar. Till exempel kan kostnaden för att uppfylla tillgänglighetskrav annars leda till att myndigheterna

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

prioriterar fel kanaler. PTS ser därför, förutsatt att reglerna blir tydliga, positivt på förslagets utvidgning från webbplatser och appar till ”digital offentlig service” inklusive sådan som sker via tredje part.

Svårigheter när vissa frågeställningar ännu är obesvarade

På flera områden i promemorian föreslås att ”regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer” ska ta fram föreskrifter. Dessa ska, förutom att tydliggöra innebörden i centrala formuleringar såsom ”teknisk lösning”, ”offentliggjord” och ”så långt det är möjligt” även reglera avgörande frågor så som vilka de konkreta tillgänglighetskraven ska vara, fastställa en tidplan för införandet av tillgänglighetskraven, ange hur tillgänglighetsutlåtanden ska utformas och hur övervakning ska ske.

PTS anser att det är rimligt att promemorian inte tar ställning i alla sådana frågor med tanke på att vissa underlag (till exempel en harmoniserad standard för tillgänglighetskrav) väntas inkomma först senare från EU-kommissionen och/eller från standardiseringsorgan. Detta leder dock till att det blir svårt för PTS att här och nu ge konkret och detaljerad återkoppling på promemorians förslag vad gäller genomförandet av webbtillgänglighetsdirektivet. Det blir även svårt för de som omfattas av webbtillgänglighetsdirektivets bestämmelser att förbereda och påbörja tillgänglighetsåtgärder i tid för att dessa ska finnas på plats vid de datum som anges i direktivet.

Vissa system för digital offentlig service kan ta lång tid att kravställa, upphandla, förändra, utbilda/informera användare, kvalitetssäkra och produktionssätta. PTS bedömer därför att flera av de åtgärder som behöver vidtas enligt promemorian i många fall kommer att dröja då de materiella bestämmelserna ännu inte är fullständiga.

Eftersom PTS inte idag kan ge detaljerad återkoppling så förutsätter PTS att den myndighet som ska ta fram föreskrifter gör detta i samråd med representanter för de aktörer som berörs av förslaget. När föreskrifterna sedan publiceras kommer myndigheter att behöva skälig tid för att anpassa webbtillgängligheten, åtminstone i de fall där definitioner och gränsdragningar inte framgår entydigt av webbtillgänglighetsdirektivet.

Vad innebär skälig anpassning?

Förutom föreskrifter anser PTS att det även finns behov av vägledning i bedömningsfrågor, till exempel konkreta förslag på var gränsen för skälig anpassning går.

Anta till exempel att en myndighet vill erbjuda en digital inspelning av ett möte till personer som på grund av geografiska avstånd eller andra skäl hindras från att närvara. Medel saknas för textning och syntolkning och myndigheten vet inte om någon behöver sådan. Troligen är det då skäligt att göra undantag från krav på textning och syntolkning. Men om det råder osäkerhet är en sannolik konsekvens att myndigheten avstår från att spela in mötet.

Ett praktiskt exempel från PTS verksamhet gäller myndighetsinformation som kan vara marknadspåverkande. Det kan till exempel handla om information kring konkurrensreglering eller spektrum-/frekvenshantering. Sådan information är ofta omfattande och bör publiceras relativt nära ett fattat beslut. Tillgänglighetsåtgärder kan skapa fördröjningar och medföra en risk för att informationen inte når alla aktörer samtidigt. Här önskar PTS vägledning för att kunna göra en korrekt avvägning mellan tillgänglighetskrav och andra krav.

Ytterligare ett exempel skulle kunna vara när en tillgänglighetsanpassning av en befintlig e-tjänst med få användare (varav ingen har påtalat hinder) skulle medföra en kostnad eller arbetsinsats som i praktiken konkurrerar ut annan digital utveckling som bedöms gynna fler personer. Om myndigheter saknar underlag för att bedöma var gränsen för skälig anpassning går kan det hända att de kommer att prioritera fel åtgärd.

PTS anser att avsaknaden av en vägledning riskerar att lagen i vissa sammanhang kan utgöra ett hinder för den offentliga sektorns utnyttjande av digitaliseringens möjligheter.

Underskattning av antal berörda statliga webbplatser

PTS anser att skattningen av antalet berörda statliga webbplatser i konsekvensanalysen verkar alltför låg. I och för sig räknar inte promemorian intranät och system som inte är öppna för allmänheten (extranät) i sin kalkyl, eftersom de behöver åtgärdas först när de genomgår en omfattande översyn. Men även med detta räknesätt har PTS drygt tio webbplatser.

Förutom myndighetens huvudsajt pts.se ansvarar PTS bland annat för separata tjänster såsom bredbandskartan.se och webbricklinjer.se, samarbetswebbplatser som exempelvis ledningskollen.se, och ett stort antal e-tjänster som från användarens perspektiv framstår som en del av pts.se men som från vårt perspektiv är fristående webbplatser, till exempel statistik.pts.se, incident.pts.se, radiotillstand.pts.se.

PTS bedömer därför att antalet sajter inom staten som berörs av förslaget är betydligt högre än de 308 som promemorian anger, vilket kommer att påverka såväl resursåtgång som kostnader för genomförande av regelverket.

Kommentarsfunktion

Enligt lagförslaget ska enskilda ha en rätt att begära tillhandahållande av tillgänglig digital service som uteslutits med stöd av undantagsbestämmelser i lagen. På sidan 161 står: ”För att en begäran ska behandlas krävs att den lämnas via kommentarsfunktionen i tillgänglighetsutlåtandet.” Promemorian argumenterar väl för denna ordning, men PTS undrar vad som händer om en användare på grund av bristande tillgänglighet är utestängd från att använda kommentarsfunktionen? Då bör det enligt PTS uppfattning finnas möjlighet att framföra klagomål via en annan kanal.

Detta yttrande har beslutats av stf. generaldirektören Richard Källstrand. I ärendets slutgiltiga handläggning har även generaldirektören Dan Sjöblom, avdelningscheferna Annicka Spångberg och Sara Andersson, chefsjuristen Karolina Asp, enhetschefen Peter von Wowern och Pär Lannerö (föredragande) deltagit.

